

Tatár Balázs János

Bevezetés a szépirodalmukba

Turóczy Nóra és Kovács József versei elé

A *Spanyolnátha* tehetséggondozó programja, a K. O. Műhely 2007 szeptemberében mutatkozott be a nyilvánosság előtt Jónás Zoltán áldásos mentori munkája, Vass Tibor spanyolnáthás főszerkesztői szerelme és saját magam műhelyvezetői munkájának eredményeként. Hárman vettük vállunkra azt a terhet, amire a művelt latin mondta volt: alatta nő a pálma. Nyakunkon, a fiatalok nyakán nőtt, s gyümölcsként most bemutatkozik a *Zempléni Múzsza* olvasói előtt két tehetségünk: Turóczy Nóra és Kovács József, akik a műhely miskolci szekciójának tagjai. Munkáikról, eddigi eredményeiről nem kívánok beszélni, minden megtalálható a 2008 januárja óta elindult www.komuhely.hu oldalon, amely a szervezetet is közelebb hozza mind az érdeklődők, mind saját magunk számára.

Miért is van igény erre a fajta közelítésre? Esterházy Péter írja *Bevezetés a szépirodalomba* című korszakos kötetében: „Én vagyok az én világom.” Lényegében mindkét költő, akik itt jelentkeznek most nyomtatásban először, a K. O. Műhelyben kezdték a pályát. Sokan sokféle módon nyilatkoznak ma a pályakezdekről, nehéz nekik, senkinek nem könnyű megállni egy olyan társadalomban, ahol a játékszabályok sosem tisztáztak, az ő világuk mindig a sajátjuk marad, nem szabad hagyniuk letéríteni magukat róla.

Turóczy Nóra verseiben a hagyományos avantgárd vizualitása keveredik egyfajta leszűkített, gyér, mégis érzékletes beszédmóddal. Kevés sorban gondolkodik, rövidke az általa használt szerkezetek, mégis egyben marad a szövege. Működik nála a sorok közötti visszhangkeltés, ebben az építkezésben pont az az izgalmas, ahogy eljut az illatoktól a pusztán tapintással érzékelhető tulajdonságokig. Érdekes nála kiemelni a disszonanciát, ami sok esetben szervező eleme verseinek, talán épp ezért tűnhet darabos, ingadozó világa különösnek. A korai Hans Arp kiáltványainak megvalósítását juttatja eszembe, érdemes megjegyezni olvasás közben a belső hangunk által keltett rezgéseket, hagyni magunkat, hogy bevezetést nyerjünk szépségébe.

Kovács József, ha szabad ilyet mondanom: szöges ellentéte ennek a szervező erőnek. Nála a formai megvalósítás mindenek felett való, a transzmodern korra kevésbé jellemző modortalanság nála előny, az intertextualitás és -diszciplinalitás sem válik hátrányára. Képes visszamenni egy korok előtti világba, hogy Szapphó is megríkássa, ugyanakkor játékoságát is szintaktikai mederben terelgeti. Neki a játék a formában rejlik, szövegeinek olvasása közben a dallamosság néha tévútra vezetheti az olvasót. Vigyáznunk kell arra, hogy ne higgyünk el mindent, amit ritmusba szed, jó szándék vezérli, mégis gúnyos mosolyokat vált a forma megszállottaival.

Akik látják őket, egy én-világot látnak, akik hallják, egy én-világot hallanak, akik megismerik a tehetséges költők kezdeti szárnypróbálgatásaiban őket, nem feledhető élményben lesz részük.